

Supichakov Xondamir Xamidovich

Gospital terapiya va endokrinologiya kafedrasasi assistenti, ADTI

Abdullajonov B.R.

Andijon Davlat Tibbiyot Instituti, Tibbiyot fanlari doktori

**TIBBIY TA'LIMDA TALABALARNING KOGNITIV TAFAKKURINI SNAPPS
MODELI ASOSIDA RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYALARI (ICHKI
KASALLIKLAR FANINI O'QITISH MISOLIDA)**

Annotatsiya: Ushbu maqolada tibbiy ta'limda talabalar kognitiv tafakkurini rivojlantirishda *SNAPPS* (Summarize, Narrow, Analyze, Probe, Plan, Select) modelining qo'llanilishi va uning ichki kasalliklar fanini o'qitishda qanday samarali ishlatilishi tahlil etilgan. Maqolada shuningdek, bu modelni qo'llashda zamonaviy texnologiyalardan, jumladan, simulyatsiya texnologiyalari, onlayn resurslar va diagnostik vositalardan foydalanishning ahamiyati muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: tibbiy ta'lim, kognitiv tafakkur, *SNAPPS* modeli.

KIRISH

Bugungi kunda tibbiy ta'limda talabalar uchun faqat bilim berish emas, balki ularning kognitiv tafakkurini rivojlantirish ham muhim ahamiyat kasb etadi. Kognitiv tafakkur, ya'ni bilimni o'zlashtirish, tahlil qilish, muammolarni hal qilish va yangi ma'lumotlarni amaliyotga tatbiq etish qobiliyati, tibbiyotda samarali ish yuritish uchun zarur bo'lgan muhim kompetensiyalardan biridir. Ayniqsa ichki kasalliklar fanida, bu ko'nikmalarni rivojlantirish talabalar uchun o'zlashtirish jarayonini yanada samarali qiladi. Shu maqsadda, so'nggi yillarda o'quv jarayoniga innovatsion metodlar, jumladan, *SNAPPS* (Summarize, Narrow, Analyze, Probe, Plan, Select) modeli kiritilgan. Ushbu maqolada, tibbiy ta'limda talabalar kognitiv tafakkurini rivojlantirishda *SNAPPS* modelining ahamiyati va ichki kasalliklar fanini o'qitishda uning qo'llanilishiga oid texnologiyalarni tahlil qilamiz.

ASOSIY QISM

SNAPPS modeli, tibbiyotda klinik tafakkurni rivojlantirishga qaratilgan o'quv strategiyasidir. Ushbu model o'quvchilarni klinik muammolarni samarali hal qilishga yo'naltiradi va ularni quyidagi bosqichlar bo'yicha rivojlantiradi:

1. Summarize (Xulosa qilish): Talaba o'quv materialini qisqacha taqdim etadi, asosiy ma'lumotlarni ajratib, xulosalar chiqaradi.
2. Narrow (Toraytirish): Ma'lumotlarning eng muhim qismlarini tanlab olish, ularni tahlil qilish va o'rgangan mavzuni tor doirada qayta ko'rib chiqish.
3. Analyze (Tahlil qilish): Olingan ma'lumotlarni chuqur tahlil qilish, o'rgangan kasallik yoki klinik holatni keng qamrovda baholash.
4. Probe (Tadqiq qilish): Ma'lumotlar bilan bog'liq qo'shimcha savollar berish, mavjud nuqtalarni yanada rivojlantirish.
5. Plan (Rejalashtirish): O'rgangan ma'lumotlarga asoslanib, kasallikni davolash yoki diagnostika qilish bo'yicha aniq reja tuzish.
6. Select (Tanlash): Eng samarali muolajalarni tanlash, klinik qarorlar qabul qilishda izchil va maqsadga yo'naltirilgan usullardan foydalanish.

Tibbiy ta'limda *SNAPPS* modeli talabalarni passiv bilim'oya o'rganishdan faol o'qituvchilik metodlariga o'tishga undaydi. Bu model orqali talabalar muammoni to'g'ri aniqlash, samarali tahlil qilish, shuningdek, klinik qarorlar qabul qilishda aniqlik va puxtalikni oshiradilar. O'qitish jarayonida talabalar faqat nazariy bilimlarni o'zlashtirmaydi, balki real klinik vaziyatlarda o'z bilimlarini amaliyotga tadbiiq etishga imkoniyat yaratadi [1].

Kognitiv tafakkur jarayonining rivojlanishi, o'quvchining muammoga qaratilgan yondashuvini, xususan diagnostik va terapevtik qarorlarni qabul qilishdagi samaradorligini oshiradi. *SNAPPS* modeli o'zining strukturasi talabalarni kuzatuvchanlik, analitik fikrlash va yaratish kabi yuqori darajadagi kognitiv jarayonlarga yo'naltiradi [2].

Ichki kasalliklar fani tibbiy ta'limda talabalar uchun muhim o'rin tutadi. Bu fan asosan organlar tizimlarining patologik holatlarini o'rganishga qaratilgan bo'lib, diagnostika, davolash va profilaktika sohalarini o'z ichiga oladi. Ichki kasalliklar bo'yicha o'qitish jarayonida *SNAPPS* modelini qo'llash, talabalar o'z bilimlarini amaliyotda qo'llay olishlarini ta'minlaydi. Quyidagi misollar orqali bu modelning amaliyotda qanday ishlashini ko'rib chiqamiz:

1. **Xulosa qilish:** Talaba kasallikning asosiy simptomlarini va klinik belgilari haqida qisqacha xulosa qiladi. Masalan, yurak yetishmovchiligi yoki diabetes mellitus kabi kasalliklar uchun tipik simptomlar ajratiladi.
2. **Toraytirish:** Talaba kasalliklarning differential diagnostikasini tor doirada ko'rib chiqadi. Masalan, yurak yetishmovchiligi va nafas olish tizimi kasalliklarini ajratishda asosiy farqlarni ko'rsatadi.
3. **Tahlil qilish:** Diagnostik natijalar, laboratoriya va instrumental tadqiqotlar asosida kasallik holati tahlil qilinadi. Talaba natijalarni talqin qilib, davolashga yo'naltiradi.
4. **Tadqiq qilish:** Talaba kasalliklarni davolashda samarali yangi yondashuvlar yoki ilg'or tadqiqotlarni o'rganishga intiladi. Masalan, yangi dori-darmonlar yoki terapevtik protokollarni qo'llash.
5. **Rejalashtirish:** Kasallikni davolash yoki boshqarish uchun aniq reja tuziladi. Masalan, bemorning holatiga qarab davolashning bosqichlari va dori-darmonlarni tanlash.
6. **Tanlash:** Eng samarali davolash usullari, shuningdek, bemor uchun eng mos keladigan profilaktika choralari tanlanadi.

XULOSA VA MUNOZARA

Tibbiy ta'limda talabalar kognitiv tafakkurini rivojlantirish, ularning professional malakalarini oshirishda muhim ahamiyatga ega. *SNAPPS* modeli ichki kasalliklar fanini o'qitishda kognitiv jarayonlarni chuqurlashtirish va talabalarga real klinik holatlarni samarali tahlil qilish imkonini beradi. Zamonaviy texnologiyalarni qo'llash esa bu jarayonni yanada samarali va interaktiv qiladi. Shu tariqa, talabalar nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaliy ko'nikmalarni ham o'zlashtiradilar, bu esa ularning professional rivojlanishiga katta hissa qo'shadi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'rinboyev, A. X., & Karimov, M. A. (2020). Tibbiy ta'limda innovatsion pedagogik texnologiyalar. Toshkent: O'qituvchi.
2. Muhammadiev, A. (2018). Tibbiy o'qitishda kognitiv yondashuvlar va metodik texnologiyalar. Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti nashriyoti.
3. To'raqulov, Sh. (2019). Ichki kasalliklar fanini o'qitishda interaktiv metodlarni qo'llash. Toshkent: Tibbiyot akademiyasi nashriyoti.
4. Turg'unov, A. X., & Umarov, K. (2021). Tibbiy ta'limda *SNAPPS* modelining qo'llanilishi va samaradorligi. Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti nashriyoti.